

ELŐFIZETÉSI ÁR
HELYBEN

Egész évre . . . 360— leu
Fél évre . . . 180— leu
Negyedévre . . . 90— leu
Egy órá . . . 30— leu

interurbán telefon 21. sz.
Szerkesztőség telefonja
nappal 21 éjjel 16-52 sz.

Egyes szám ára 2 leu

NAGYVÁRADAI NAPILÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR
VIDÉKEN:

Egész évre . . . 480— leu
Fél évre . . . 240— leu
Negyedévre . . . 120— leu
Egy órá . . . 40— leu

SZERKESZTŐSÉG és
KIADÓHIVATAL:

Strada Rimanóczy-utca
4. sz., hova

a hirdetések és előfi-
zetési pénzek küldendőik

Felelős szerkesztő: FEHÉR DEZSŐ

POLITIKAI NAPILAP

Huszonhatodik évfolyam

„Magánügy”.

Iria Ignofus.

Stinnes Hugo ur, kinek ma Németországban alkalmasint legtöbb pénze van s mindenesetre legtöbb vállalat: az ő igen jó ujságjában, a „Deutsche Allgemeine Zeitung”-ban olyasféleklép nyilatkozik, hogy ő, vagy valamely vállalatja ugyan a közelmúltban nem vásárolt dollárt, tehát nem volt oka e pénz-nem minapi felszökésének — de ha vásárolt is volna, ehhez senkinek semmi köze nem volna, mert ez néki magánügye lett volna.

Egy ország leggazdagabb emberének lenni bizonyára kellemes dolog, még akkor is, ha nem kényelmes, viszont kényelmetlen dolog, még akkor is, ha kellemes. Olyan sok száznak ad, vagy oly soktól vesz el kenyeret, hogy óhatatlan, hogy e szájak ne beszéljenek is róla. Ő maga lehet a legcsöndesebb ember: csönd azért sosincs körülte.

En nem tartozom azok közzé, kik menten, mintegy elvből szídnak valakit, csak azért, mert van pénze. Aminthogy hatalma miatt sem — még, mondjuk: király vagy császár volta miatt sem. Ha teszem az Antoninusok korában élek: rajongó monarchista, abszolutista és imperialista lettem volna. Mert az Antoninusok uralma száz boldog, békeséges és bátorságos esztendő szerzett az alája tartozó emberiségnek. Ez uralom s a megkötöttség, mit ez uralom bizonyára jelentett, valójában szabadság volt a szabad dulakodáshoz, gyilkoláshoz s rabláshoz képest, melyet alul tartott. Csak relációban szabad megítélni s felőle ítélni. S ugyanígy: maga az, hogy Stinnes ur a legnagyobb német vállalkozó s a legtöbb német vagyonnak ura, még se nem bűn, se nem veszedelem. El lehet gondolni, hogy az ő nagyvonalúsága éppugy több boldogságot jelenthet milliók számára, mint jelentett volt például a német császárság nagyüzeme az előtte fennállott harminchat királyi, fejedelmi, nagyhercegi s szabad-városi kisüzemhez képest. En azt sem siratom, ha a kisbankok belebuknak a nagybankokba. Mindig minden azon fordul meg, hogy a nagy test nagy munkát jelent-e vagy csakis nagy étvágyat.

Az, ha egy kézben futnak össze a több gazdasági ágak, jelentheti azt, hogy e kéz minden torkot fojtogat, de jelentheti azt is, hogy ujjai rendet szereznek a gazdaság tervtelenségébe s megtöltik a zsebeket. Vagyis attól, hogy Stinnes ur a legtöbb vállalat ura, lehetne a leghasznosabb német is. Aminthogy a sok szitoknak, mely felőle kereng, több a füstje, mint a lángja. Sokat szídják, de keveset bizonyítanak rá olyan kárt, mit ő okozott volna. Ezek iránt azonban én nem vagyok eléggé informált. Lehet így is, lehet amugy is.

Am akár így, akár úgy és mindenesetre vagy semmiesetre: ekkora vagyonnak az ügye nem lehet magánügy. Nemcsak a nemesség kötelez, hanem a vagyon is. Nemcsak azért, hogy van, olyankor, mikor sokaknak nincs. Hanem, még inkább, azért, mert e vagyonnak

élete, lélegzete s munkálkodása nem csupán a saját sorsára hat, hanem a másokéra is. Semmikép nincs ez másképp, mint, hogy első hasonlatomra térjek vissza: a királysággal. Az „état” nem lehet „moi”, mert az étatban nemcsak a király felséges bőréről van szó, hanem az én alattvalói bőrömről is, s ha ő felsége háborút méltóztat viselni, nekem lövik el a fellábamat. Nem lehet ma már megtérni olyan királyságot, mely nem alkotmányos, vagyis nem áll a nyilvánosság ellenőrzése s beleszólása alatt. S mint ahogy a hatalom, minél nagyobb, annál kevésbé magánügy, ugyanugy a nagy vagyon is. Minél nagyobb vagyont gyűjt valaki, annál inkább meg kell szoknia a gondolatot, hogy ezt csak alkotmányosan kezelheti.

Nem: a nagy vagyonok kezelése éppugy nem lehet magánügy, mint nem lehetett igazán kegyes és hívő időkben a vallás sem. A mai ember nehezen érti, hogy ugyanazon lélek, mely vallásosságában a legmagasztosabb emberiességre lendült volt fel, viszont mint esheteit gyilkos és értetlen türelmetlenségbe. Pedig nagyon is érthető, csak ne mai eszünkkel gondoljuk végig, hanem az akkoriak. Nem volt mindegy egy város lakosságára nézve, ha falai közt bár egy ember is találtatik olyan, ki nem hisz az igaz istenben s vét az ő szent parancsai ellen. Mert amely közösségen belül csak egy vétkecs találtatik is, azt a közösséget az igaz isten dögvésszel sújtja vagy egyéb módon látogatja meg. Tehát az ő eretneksége ugyanolyan türhetetlen, mint amely meghagyhatatlan egy ostromlott váron belül valami aktív pacifista, kinek politikai

meggyőződése. ilyenkor nem lehet magánügy. Semmisem lehet az én magánügyem, ami nem csakis énám magamra jár következzel. Ez áll mindenre, tehát áll a nagy vagyonra is.

A példa éppen ott van, ahol Stinnes uj joggal cáfol, de jogtalan háborodik föl. Igen helyes, hogy olyan időkben, mikor a mértéktelen dollárvásárlás az egész német piacra s minden német emberre nézve rossz következzel járt volna, Stinnes ur nem vásárolt dollárt. Viszont igen helytelen lett volna, ha mégis vásárolt volna is rá, ha megteszi. Mert több kárt okozott volna vele a közösségnek, mint amennyi haszna lehet e közösségnek a Stinnes ur magánhaszna révén, mintegy annak hulladéka vagy kicsengése gyanánt. S mindig ez a cínozuva. Általánosságban nem lehet szólni sem a magántulajdon ellen, sem a nagy vagyon ellen. De minél magánosabb a tulajdon, annál inkább ne felejtse, hogy a közösségnek köszönheti megállhatását, hogy állam, hogy jogrend s más egyéb mindnyájunktól szállított és tartott intézmények nélkül nem volna maradhatása. S minél nagyobb a vagyon, annál többen szállítják, nevelik, támogatják, akik tehát nem tulkapóak s nem tolakodók, ha viszont körmére is néznek e nagy vagyonnak. Röviden és pontosan: mivel a nagy vagyon életének következzei nem magánügyek, nem lehet magánügy maga ez az élet sem. S jogom van beleütni az orromat minden olyan cselekvésbe, melytől a végén az én szemem is koppan.

A német ellenállás nem bénul.

Cuno kancellár a világra apellál a Ruhr-kérdésben. — A német jegyzék francia és angol megvilágításban. — Az olaszok szerint a tárgyalások felvehetők. — Titkos német—orosz tárgyalás.

Páris, május 3. Poincaré miniszterelnök a francia sajtó képviselőinek kijelentette, hogy a német jegyzéket a kormány a holnapi minisztertanácson megvizsgálja és nyomban határoz fölötte. Hozzáfűzte a miniszterelnök,

miszerint biztosra vehető, hogy a minisztertanács elfogadhatlannak fogja tartani a jegyzéket.

Róma, május 3. A német jóvátételi jegyzéket szerda délután a német nagykövet magának Mussolininak átnyújtotta. Hivatalos olasz részről kijelentették, hogy a jegyzék bár nem jelenti a német teljesítést, mégis alkalmas arra, hogy az abban foglaltak alapján a tárgyalások meginduljanak.

London, május 3. A német jegyzéket ma átadták a külügyminiszteriumban. Az esti lapok közölték a jegyzéket és hozzáfűzték a Reuter-jelentést, amely erőlesen megcáfolja azt a kombinációt, hogy az angol kormány részé lett volna a jegyzék elkészítésében.

Páris, május 3. A lapok elutasítják a német jegyzéket, főképp a Temps hangoztatja a jegyzék elfogadhatatlanságát. Legjobban fel-

háborítja az a követelés, hogy a megszállók a megegyezés létrejöttkor vonuljanak ki a Ruhr-vidékről, mert ez a francia népben Franciaország vereségét jelentené. Németország hiába reméli, hogy a jegyzékkel a szövetségesek közt viszályt szít a jóvátétel összegére vonatkozólag.

A Journal de Debats hangoztatja, hogy a legyőzött államok, amelyek azt láttak, hogy a szövetségesek módosították a törökkel kötött békét, most mindannyian a békeszerződések módosítására törekszenek.

Berlin, május 3. Cuno kancellár az állami elnökök ülésén a német jegyzéket ismertette, a következőket mondotta:

A jegyzék az újjáépítés művét szolgálja, kudarca a védelmi harc további kiélesedése, a jóvátételek számára rendelkezésre álló utolsó eszközök megsemmisítésére vezethet. A békét akarjuk, de a béke ára megfizethető kell hogy legyen. Ez volt az elv, melynek alapján a kormány megtette az indítványát, amelylyel áll vagy bukik.

Ha javaslatunkat nem fogadják el,

Utlevelek vizumoztatását

bármely követségnél a leg-
rövidebb idő alatt eszközli
a **Központi Ujságiroda**
Telefon 10-74. Telefon 10-74.

akkor Franciaország nem jóvátételre, hanem annekszióra törekszik. Reméljük, hogy az egész világ belátja, hogy a Ruhr-konfliktus örület nemcsak az érdekeltek, de az egész világ számára is.

Mig ezt be nem látják, ellenállásunk nem fog megbénulni. A világot illeti a szó.

Páris, május 3. A Chicago Tribune lausannei jelentés szerint közli, hogy odaérkezett Becker a német külügyminisztérium osztályfőnöke, aki titkosan tanácskozik Izmed basával és Vorovszky orosz megbízottal. Becker támogatja Izmed basát és a Lenin-pártot a szövetségesek közti egyenlenség felkeltésére irányuló politikájában.

A lausannei antantkörökben máris aggodalommal látják a német és orosz kiküldötték munkáját.

Hir szerint jegyzéket intéztek a svájci szövetség-tanácsához, hogy legyen óvatos az orosz vizumkérelmekkel szemben.

Magyar színészek parlamentje

A nagyváradai kiküldöttek.

A nagyváradai szintársulat megbizta Gróf László, Békési József és Kornai Sándor társulati tagokat, hogy az erdélyi és bánági magyar színészegyesület ez évi rendes közgyűlésén, amelyet május 8. és 9. napjain fognak Kolozsvárt megtartani, a váradai színészetet képviseljék.

A közgyűlés tárgysorozata a folyó ügyeken és az új tisztikar választásán kívül, főleg a nyugdíjkérdés végleges rendezése, valamint az esetleges indítványok megvitatása. Az indítványok keretében előreláthatólag a magyar színházak, de különösen a magyar színészet válságos és nyomasztó anyagi helyzete is tárgyalás alá kerül. Valószínű, hogy a már mult évben elfogadott országos színháztervét is újból napirendre tűzik. Az iskola mielőbbi felállítását ugyanis égető szükség parancsolja, mert a színészek külföldről való pótlása még mai nap is rendkívül nagy nehézségekbe ütközik, viszont a gombamódra elszaporodott magán színházak minden jóhiszemű nemes céljuk dacára, csak a színészproletáriátust növelik veszedelmesen egyre nagyobbá.

A magyar színészek parlamentje egyébként tisztázni fogja a romániai országos színészegyesületbe való belépésének eddig még rendezetlen ügyét is. A belépés tudvalevőleg de facto már megtörtént, de a bukaresti központi egyesület részéről nincs még véglegesen elintézés.

A közgyűlést megelőzően, 7-én az egyesület tanácsa tart előértekezletet a közgyűlés napirendjének hivatalos összeállítását tárgyában.

A romániai magyar színészek parlamentje előtt sok fontos vajdó probléma vár megoldásra. Problémák, amelyek nemcsak a színészeket és a színházakat érdeklik elsősorban, de amelyek közvetlenül a romániai magyarság mostani és jövő kulturájának alapját képezik. A több, mint százesztendő magyar színészet nemes tradíciói örök időkre egybeforrtak a magyarság kulturájával, mert nemzedékeken át szent misszió volt a magyar színész hivatása.

A romániai magyar színészet jövő sorsa — öröme és bánata — egy a magyar kisebbség sorsával. Éppen ezért, a magyar színészek most összeülő parlamentjének csak azt kívánhatjuk, hogy átérzve hivatásának jelentőségét, minden kicsinyeskedést elkerülve, komoly és hasznos munkát végezzen.

A tanács üdvözlő felirata Peter prefektushoz.

Tegnap már hírt adtunk arról, hogy a városi tanács feliratban üdvözlő Peter Julian prefektust közigazgatási vezérfelügyelővé történt kinevezése alkalmából. Az üdvözlő felirat szövege a következő:

Prefektus ur!

Nagyvárad város tanácsa a mai napon tartott ülésén a város polgármesterének jelentéséből örömmel értesült azon kitüntetésről, mely Prefektus urat eddigi érdemes közigazgatási működésének elismerésül közigazgatási vezérfelügyelővé való kinevezése folytán érte.

A városi tanács a polgármester indítványa folytán egyhangú lelkesedéssel kimondta, hogy Prefektus urat a kormány által honorált értékes munkássága által kivívott ezen magas kitüntetés alkalmával, melyet a város és megye adminisztratív ügyeinek megértő és tapintatos módon való lelkiismeretes intézkedésével ért el, üdvözlő és jövőbeni működéséhez sok szerencsét kíván.

Midőn a tanács ezen határozatát Prefektus urnak tisztelettel előterjesztem, a magam részéről is tolmácsolom őszinte szerencse-kívánságaimat.

Nagyvárad, 1923. V. 2.

Dr Bucico Coriolan,
polgármester.

Allamsegély a Bottó-féle főzőiskolának.

Női ipari szakiskola lesz Nagyváradon. — Adelsberg Charlotte közoktatási főfelügyelő látogatása.

Tegnap és tegnapelőtt Nagyváradon járt Adelsberg Charlotte urhölgy, a romániai leánygimnáziumok és középfokú leányiskolák főfelügyelője. Meglátogatta az összes leányintézeteket, a tanulás menetével általában meg volt elégedve, de tapasztalta, hogy a legtöbb iskola még a kezdet nehézségeivel küzd. Tapasztalatairól egyébként be fog számolni a közoktatásügyi miniszternek. A főfelügyelő látogatást tett még dr Bucico Coriolan polgármesternél és Dejeu Péter kulturtanácsosnál, valamint a nagyváradai előkelő román családoknál, akikkel tárgyalásokat folytatott arra nézve, hogy lehetne különösen az iskolák fejlesztésével és gyarapításával a román társadalmi élet konszolidációját elősegíteni.

A jövő iskolai évben Nagyváradon meg fog nyílni egy női ipari szakiskola. A közoktatásügyi minisztérium e célra nagy összeget irányzott elő és Nagyváradon ez az iskola, mint állami intézmény fog működni. Adelsberg főfelügyelő kijelentette, hogy ez az iskola nagy szerepet fog játszani a leánynevelésben, ugyanis az lesz a célja, hogy a lányokat lateiner pálya helyett ipari pályára nevelje és éppen ezért a szakoktatásra helyezi a főszólyt. Az iskola hét évfolyamos lesz és négy elemi osztály után lehet beiratkozni. A főfelügyelő megkérte a polgármestert és a kulturtanácsost, kövessenek el mindent, hogy a nyár folyamán a felállítandó iskola számára megfelelő helyiséget szerezzenek, ugyanis az iskola összes személyi és dologi kiadásait az állam fedezi, a városnak csupán helyiséget kell adni.

Adelsberg főfelügyelő meglátogatta a Bottó féle főzőiskolát is. Kijelentette, hogy ezt az intézményt nagyon fontosnak tartja és propozíót fog tenni a minisztériumban, hogy továbbra is mint alapítványi intézet működjék és hogy a kormány évenként jelentékeny összeggel segítse. A Bottó-féle főzőiskola a hagyományozó alapítványi levele és az iskola

alapszabálya szerint fog működni, tanfolyamok létesülnek a főzés, fehérmű varrás, szabás, valamint a konyha kezelésének elsajátítása céljából. Az iskola kérdése egyébként július hónap folyamán fog végleges elintézés nyerni.

A püspökség 160.000 hold erdőjéből 750 holdat hagyott meg az agrár-bizottság.

Az agrártörvény referensének birtokügye a megyei bizottság előtt.

A megyei agrár-bizottság tegnap tárgyalta a román, kath. püspökségnek a kardói, a somosdi és nyárlói határban elterülő birtokainak kisajátítását. A birtokok tiszta erdőségekből állanak és a bizottság úgy határozott, hogy a püspökség faszükségletének fedezésére meghagy 750 holdat, a többi pedig az állam részére kisajátítja. Ezzel a határozattal a latinszertartású román kath. püspökség mintegy 180.000 holdas birtokának aktái le is zárultak. A 180.000 holdból 160.000 hold erdő 20.000 hold pedig szántó és legelő volt. Az erdőségekből — melyekből az összes plébániák, iskolák szükségleteit és egyéb kegyuri terheket fedezte a püspökség — mindössze 750 hold maradt a püspökség birtokában, a többi az állam részére elvették. A szántókból is alig néhány száz hold maradt, cca 19000 holdat a különböző községek földigénylői között osztott fel az agrártörvény.

Tegnap tárgyalta a megyei bizottság dr Jacob János volt képviselő, az agrártörvény referensének felelősségét is. Jacob János 1917-ben megvásárolta báró Podmaniczkyné Lovassy Klára feketebátori 1514 holdas birtokát. A tenkei járási bizottság a birtokból mindössze 108 holdat hasított ki a földnélküli részére, akik ezt a határozatot megfellebbezték. De fellebbezett a határozat ellen az agrárfelügyelő és maga Jacob János is. A megyei bizottság tegnap a parasztság és a tulajdonos meghallgatása után — aki dr Logány Gyula és dr Egri Géza ügyvédekkel jelent meg — a földigénylők kérelmének adott helyt és a 108 hold helyett 514 holdat sajátított ki a birtokból. Dr Jacob János okmányokkal igazolta, hogy a birtokot 1917-ben vette ugyan, 1914-ben Dusest községben 1600 holdat eladott. A megvett birtok pedig nem csak az övé, hanem a feleségé és két fiáé. A parasztok viszont igazolták, hogy fejkvótájukat 7 holdban állapították meg, a 108 hold pedig kevés ahhoz, hogy ezen az alapon minden igénylő földhöz jusson. A megyei bizottság minden körülményt mérlegelve, dr Jacob Jánosnak, feleségének és két fiának 250—250 holdat, összesen 1000 holdat hagyott meg, a többi kisajátította.

* Igen nagy mennyiségű elsőrendű divatszövetek kerülnek olcsón eladásra női costumre és ruhákra Rimanóczy utcán: Kertész reklám-üzletében, amíg a készlet tart.

Folytatólagos használatnál
elsőrangú gyógyhatásu!!!!

Panama és Girárdi kalapkülönlegességek Hollós

uri divat üzletében. Telefon.

RADIO" hirdetés.

Lakbéremelés minden vonalon.

Hogy ütött be a május elseje Nagyváradon.

A háziurak és lakók május elsejére a háboru óta nélkülözi a viharos eseményeket. A háboru hagyományaként rendszeresített szükségrendelkezések megóvták a lakókat attól, hogy a háztulajdonos lakásukat felmondja és attól is, hogy az érte járó házbért tetszése szerint emelje. Ez volt a helyzet egészen mostanáig, amikor az új lakbérleti törvény bizonyos fokig visszaállította a régi helyzetet. A háztulajdonosok felmondási jogát nem ismeri ugyan el, azonban a bérek emelése tekintetében messzebbmenő engedményeket tesz, sőt egyes esetekben a szabad egyezkedés elvi alapjára helyezkedik.

A hagyományos május elseje tehát ezáltal ismét élénkebb lefolyású volt. Sőt határozottan megállapítható, hogy a lakók táborában nem kevés kesergésnek vált okozójává akkor, amikor a háztulajdonosoknak háromszoros, ötszörös, hétszeres, sőt még ennél is nagyobb béremelést bejelentő ultimátuma megérkezett. Mindamellett az első napok izgalma, amely javarészen a közönség tájékoztatatlanságában leli magyarázatát, már elült és immár a legtávolabbi külváros legkisebb lakója is ismeri a törvényt, illetve az abban megállapított jogát és ahhoz tartja magát. Minthogy pedig törvényről van szó, a lakók általában ellenkezés nélkül fizetik az új béreket, már természetesen akkor, ha az az 1916-ban fizetett béreken törvényszerinti háromszorosát nem haladja meg. Sok esetben természetesen elkerülhetetlen a vita a háztulajdonosok és a bérlők között. Ilyen viták keletkeznek például akkor, ha olyan helyiségek béreinek megállapításáról van szó, amelyek 1916-ban bérbeadva nem voltak, esetleg iskola, iroda, vagy üzlethelyiség céljait szolgálták. Bár ilyen esetekre a törvény a hasonló kaliberű lakások normálbérét veszi alapul, mindamellett csak ritkán kerülhet el a nézeteltérés, amely természetesen a lakáspörök garmadájaához fog vezetni.

A gyárosok, igazgatók és kereskedők lakbéreinek megállapítására vonatkozólag a törvény visszaadja a háztulajdonosok szabad rendelkezési jogát. Arra az esetre azonban, ha a felek megegyezni nem tudnak, a törvény az 1916-ban fizetett bérösszeg ötszörösét állapítja meg. Sajnos, a törvény nem jelöli meg eléggé világosan, hogy ez a rendelkezés csupán a nagykereskedőkre vonatkozik, míg a szerényebb feltételek közt élő kiskereskedők és szatócsok esetében a normális háromszoros béremelés aktuális. Emiatt aztán szintén igen sok vitás eset keletkezik, amelyekben, mondanunk sem kell, hogy a bérlők képviselik a liberálisabb, de plauzibilisabb álláspontot.

Nagyon sok nézeteltérésre adnak okot azok az esetek is, amelyekben iparosok, vagy kereskedők lakásukat és üzlethelyiségüket együttesen bérlik. Minthogy az üzlethelyiségek bérét az iparosoknál 4 százalékkal, a kereskedőknél 7 százalékkal lehet emelni, könnyen érthető, ha a háztulajdonosok a magasabb emelést a nagyobb lakrész után igyekeznek biztosítani, míg a bérlők a lakberek emelésénél érvényes 3 százalék tulsúlyá érdekében kardoskodnak.

Az ilyen és hasonló vitás esetekben a háztulajdonosok az első napokban nem fogadták el a bérlők által felajánlott alacsonyabb bért, később azonban általánossá vált az az álláspont, hogy a bérek mindenképpen elfogadhatók, annál is inkább, mert a háztulajdonosnak módjában van a fizetési nyugtáját jogfenntartással aláírni. Ezt a megoldást a lakók is szívesebben veszik, mert megkíméli őket az összeg bírói letétbe való helyezésének költségeitől és nehézségeitől.

Kellemetlen meglepetés érte a lakókat május elsején a vízdíj és a csatornázási-díj horribilis felemelésével. Nevezetesen akkor, amikor az eme díjak alapját képező lakbérreket 3-5-szörösen növelték s nemcsak, hogy a vízdíj százalékos kulcsát nem szállították le, hanem a csatornázási-díj kulcsát

még 4 százalékról 8 százalékra föl is emelték. Előállott tehát az a helyzet, hogy a vízdíj minden elfogadható indok nélkül, máról holnapra 6-10-szeresére, a csatornázási-díj pedig kétszeresére emelkedett.

Az új lakbérleti törvénynek az a rendelkezése, hogy az érvényben levő bérleti szerződések egy évre meghosszabbíthatók, alkalmat adott arra, hogy a pénzügyminisztérium minden egyes bérlet után követelje a szerződések után járó fél százalékos kincstári illetéket. Ezért a pénzügyigazgatásnak az a felhívása, hogy a lakbérleti szerződéseket május 10-ig be kell mutatni. Tájékoztatás végett közöljük, hogy a rendelkezés nem jelenti azt, hogy minden kis lakás bérletére vonatkozólag formális szerződést kelljen kötni, azonban a kincstári illeték minden lakbér után befizetendő. Olyan esetekben, amikor a felek szerződést nem kötöttek, elegendő a házbérnek a háztulajdonos által aláírt nyilatkozat útján való igazolása.

Magyarországot meg kell segíteni.

Párisi lapvélemények Bethlen akciójáról.

Páris, május 3. A legtöbb lap interjút közöl gróf Bethlen magyar miniszterelnöktől. Nyilatkozatait kedvezően kommentálják az összes sajtóorgánumok.

A *Gaulois* azt írja, hogy a Magyarországnak nyújtandó pénzügyi segítség kérdésében a kisanant részéről ellenállásra lehet számítani, mert hajlik arra, hogy Magyarországgal szemben is oly bizalmatlansággal viselkedjek, mint a Ruhr vidéki iparral szemben.

Az azonban sok, hogy Magyarországgal oly kegyetlenül bánjanak, mint Poroszországgal, mely a világháborúért felelős.

A *Matin* tudósítója előtt gr. Bethlen tiltakozott azon tévhit ellen, hogy Magyarország gazdag ország.

A *Petit Parisien* Bethlen számadatainak felsorolása után a következőket írja:

Mindenki láthatja, hogy Ausztria után Magyarország is arra a végzetes lejtőre jutott, melynek végén kikerülhetetlen bukás fenyeget, ha idejében meg nem segítik.

Majdnem mindegyik lap megállapítja, hogy Magyarország iránt kedvező a hangulat Párisban. Francia szempontból mégis némileg neheztelnek azért, hogy bizonyos mértékben Magyarország a régi szövetségeseknek pártjára állt a Ruhr kérdésében és a jóvátétel ügyében.

Páris, május 3. Bethlen tegnap egész nap megbeszéléseket folytatott *Poincaréval*, *Millebranddal*, *Barthouval*, a jóvátételi bizottság elnökével, *Perettiivel* a külügyminisztérium politikai és *Seydouval* a külügyminisztérium gazdasági igazgatójával. A megbeszélésnek az volt a célja, hogy a francia államférfiaknak tájékoztatást nyújtson Magyarország pénzügyi és gazdasági helyzetéről. A tárgyalások során a francia politikusok részéről komoly hajlandóság nyilvánult meg, hogy Magyarország álláspontját alaposan és elfogulatlanul tanulmányozzák. Bethlen a jövő héten visszatér Párisba.

„Frontiera” Kereskedelmi és Iparbank R. T.
Strada Regele Ferdinand 3.

Deviza-átutalásokra autorisált bank. — Devizaátutalásokat pontosan és legelőnyösebben eszközöl. — Idegen pénzeket vesz, elad.

Devizaosztály telefonszámai: 520 és 541.

Okirathamisítást leplezett le a lakbérleti bizottság.

Nem volt pályázó egy háromszobás lakásra.

Különös szenzációja volt tegnap délután a lakbérleti bizottságnak. A bizottság az Uri-utca 33. szám alatt levő Szent László-menedékházban Kovács Kálmán postatiszt főbérlet által kiadott kétszobás lakás ügyét tárgyalta. A kétszobás lakást Fendjea Traján bérlete ki március 1-én, azonban egy Hirsch József nevű kereskedő költözött bele. A lakáshivatalnak tudomására jutott, hogy Hirsch József jogtalanul költözött a lakásba és meghirdette, mint üres lakást.

A tegnapi tárgyaláson megjelent Kovács Kálmán postatiszt, aki elmondta, hogy ő hiszeműen egyezett bele Hirsch József okirathamisítésébe, mert Fendjea Traján a lakbérleti bizottság március 1-én kelt határozatával igazolta, hogy a lakást Hirschnek utalták ki. E ő is mutatta a bizonyítványt, melyen P. D. volt lakáshivatali tisztviselő aláírása és a régi lakáshivatal pecsétje szerepelt. Anghelescu elnök utána nézett, hogy március 1-én tartott-e tárgyalást a bizottság, kiderült, hogy nem. Kétségtelemmé vált tehát, hogy valami visszaélés, illetve okirathamisítás történt, amiről Kovács Kálmán nem tudhatott. A bizottság úgy határozott, hogy Fendjea Traján lakását Tencianu kapitánynak utalta ki.

Az okirathamisítás ügyében megindult vizsgálat.

A Nilgesz telep 108. számú házában egy három szobás lakást hirdetett meg a lakáshivatal. A hirdetés azonban eredménytelen volt, mert ami eddig még nem történt meg — egyetlen pályázó sem akadt a lakásra. A bizottság végül mégis csak kiutalta a három szobát Krupka Ferenc hivatalnoknak.

6-án
Kolozsvár-Nagyvárad
válogatott mérkőzés!
Jegyek BALOGH JÁNOS cégnél válthatók.

Erdély legrégebb
késműves és
látszerész üzlete

KunMátyás fia
CLUJ, Calea Victoriei 2.

Lloyd 1566

Casino
TEMESVÁRI SÖR

Külön klasszist képvisel

Ijesztően nő a drágaság Budapesten.

Budapestről táviratozza tudósítónk: Az eddig is elviselhetetlen drágaságot ijesztő módon fokozza a lakberek harmincszoros, az üzletberek ötvenszeres felemelése. A kávéházakban a reggeli kávé 130, a délutáni kávé 140, a fekete 110, hab a kávéra 100, egy adag vaj 130 korona. A legszerényebb reggeli, ami kávéból és zsemlyéből áll, borra valóval 200 korona. Kisebb vendéglőben 650—750 korona a legolcsóbb husétel. Egy ebéd levessel, hussal, tésztával, ital nélkül, ezer korona.

A marhahus kilója a piacon 1600 korona, sertéshus 1900 korona, birkahus ugyanannyi, galambnagyságu rántani való csirke párja 2000—3000 korona között váltakozik, vágott liba kilója 1800, libamáj 4000 korona. Egy liter tej 212 korona.

Ruházati cikkekben is folytonos a drágulás. Kész férfiruha 120—150 ezer korona, rendelt ruha 160—180 ezer korona, könnyű felöltő 80—90 ezer korona, nyári vászoncipő a Rákóczi-uton 17500 korona, olcsó nyakendő 4000, jobbminőségű 8000 korona.

A váci-utcai cégek kirakataiban nem ritkák a félmillió női kosztümök és a 300 ezer koronás egyszerű ruhák. Jobb minőségű női florha isnya 6—8000 korona, selyemharisnya 15—20 ezer korona.

A borotválás fésüléssel 150, hajvágás géppel 300 korona.

Az egyes közszükségleti cikkek ára szinte óráról-órára emelkedik.

AZ ANGOL-OSZTRÁK BANK NAGYVÁRADI FIÓKTELEPE.

Deviza-átutalásokra autorizált bank. Mindennemű banktransz-
akciókon kívül DEVIZAAT-
UTALÁSOKAT A LEGELŐ-
NYŐSEBBEN ESZKÖZÖL!!!
Idegen pénzeket vesz, elad.

Deviza-osztály telefonszámai:
Nagyvárad 700, 15—50, 15—52.

Legolcsóbban
és legszebben
fest, tisztít
az

UNIO

gőzmosógymű Cluj-Kolozsvár
Calea Regele Ferdinand 132.
Lloyd 1052

HIREK

Holnap

5-én este 9 órakor
a Kath. Körben

Burián

opera-ária estélye!!!

Jegyek: a MUSICÁBAN.

* Az ujságok küzdelme a drágasággal. A háboru utáni békenélküli béke kultúrát romboló drágasági offenzívája egész Európában rátámadt a valamikor hetedik nagyhatalomnak hirdetett sajtónak is. A papírdrágaság, a nyomdai munkabérek emelkedése és távirati telefonhírszolgálati, szerkesztési adminisztrációs kiadások horribilis növekedése miatt egész sora szűnt meg az utóbbi években a legkitűnőbbben szerkesztett legelterjedtebb lapoknak. A magyar kultúra, a magyar demokrácia és az utódállamok polgáraivá lett magyar kisebbségek súlyos veszteségét jelenti, valahányszor egy-egy megfeszített áldozatok árán fenntartott magyar ujság szűnik meg. Ezért vesszük fájdalommal hírül, hogy ha két év óta Bécsben Lovász Márton és Garami Ernő kitűnő szerkesztésében megjelenő és a magyar demokráciát nagy elszánt-
sággal szolgáló „Jövő” tegnapi számában sajnálattal jelenti be olvasóinak, hogy anyagi eszközök hiányában kénytelen a lapot szüneteltetni.

Erdélyben is megszűnt már régebben a valaha nagy elterjedtségnek örvendett lapok sorából az „Arad és Vidéke”, a „Brassói Hírlap”, a nagyvárad Szabadság és Tiszántul, a kolozsvári Estilap és a Kolozsvári Hírlap stb. A megmaradt lapok az erdélyi magyar kisebbség érdekeinek védelmében azzal a hittel vívják tovább áldozatos küzdelmüket az egyre növekedő papir és nyomdai munkabér s anyagdrágasággal, hogy e küzdelmet győzelmesen vívják meg, ha minden erdélyi magyar ember ráeszmél, hogy önmaga iránti kötelessége a magyar lapra előfizetni és hirdetéseiével támogatni. Az erdélyi lapok közül az „Ellenzék” és a kolozsvári „Ujság” jelenti be tegnap, hogy a lapelőállítás fokozódó drágaságára tekintettel a többi ujságok példájára, kénytelen havi előfizetési díját 40 leire, egyes szám árát 2 leire felemelni. A nagyvárad lapok helyi előfizetési ára ezzel szemben még mindig csak 40 lei, bizonyosságul annak, hogy a legmesszebb menő áldozatot készek meghozni azért, hogy minden magyar ember előfizethessen és ezzel hozzájáruljon régi kedvelt és a közügyeket becsülettel szolgáló várad ujságjainak fenntartása.

* A pesti cseh konzulátus ismét ad vizumot. Budapestről jelentik: A csehszlovák konzulátuson tegnap reggel ismét megkezdtek a vizumok kiadását. A vasuti forgalom a régi keretek között helyreállott. Prágából jelentik, hogy május elsejére a Magyarország elleni represszáliák azon részét, mely a magyar állampolgárok kiutastásából állott, sikerült befejezni. Azok a megtorló intézkedések, melyek szerint magyar állampolgárokat nem bocsátanak be a felvidékre, továbbra is érvényben maradnak.

* Tárgyal a lakbérleti bizottság. Nuccu kapitány Rulikovszky ut 22. szám alatt levő két szobás lakásából beköltözött a várba. Megüresedett lakásának bérbeadását tegnap tárgyalta a lakbérleti bizottság Anghelescu törvényszéki bíró elnökelete alatt és a lakást dr. Blackner Sándor orvosnak utalta ki.

* Diana sósborszesz mindenkinek nélkülözhetetlen.

* Értesítés. A munkásbiztosító pénztár tagjai részére. Azon anyák, akik csecsemőjüket nem bírják szoptatni és a pénztárnál igényjogosultsággal bírnak, ingyen kaphatnak tejet. Rendelés szerdán és szombaton 12—1, vasárnap 9—11-ig. Rendelésnél a csecsemőket be kell mutatni. Az igényjogosultság megállapítása végett a pénztár nyilvántartási osztályán (Proménada Eminescu Nr. 24. etaj l. Nr. 16) kell jelentkezni, amely alkalommal mindenki hozzon magával egy, a szolgálati viszonyt tanúsító munkaadói igazolványt, Casa Cercuală. Serviciul de Puericultură Oradea-Mare.

* Halálozások. Fekete Péter háztulajdonos 65 éves korában elhunyt. Temetése ma délután 3 órakor megy végbe Holdvilág-utca 4. sz. gyász háztól. — Hornyecz Antalné szül. Gyulay Mária 26 éves korában elhunyt. Temetése délután 5 órakor megy végbe Vitéz-utca 1. sz. gyász háztól.

* Magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak klubhelyisége. A kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők szervezete vezetőségének sikerült Welzer Miksától, a Palace-étterem tulajdonosától megszerezni a sőtés mögötti helyiséget az ugynevezett Polgári szobát klubhelyiség céljaira. A helyiség az esti órákban és vasárnap délelőtt kizárólag a szervezet tagjainak és a nyomdászszervezet tagjainak áll rendelkezésre. A klubhelyiséget vasárnap délelőtt veszi át az alkalmazottak és tisztviselők helyi csoportja és e naptól kezdve a befizetések is ott lesznek megtartva. A vezetőség ezután kéri föl az érdekelteket, hogy a helyiséget minél sür-
rűbben látogassák.

* A Cion templomban. Péntek este az Istentisztelet egynegyed 8 órakor kezdődik.

* A tolvaj kerül színre a mai nagy Intim-estén a Bonbonnierben. Ugyancsak ma van a bucsúfellépte Nádassy Károlynak, a népszerű komikusnak. Rothbart igazgató ma érkezik meg az ujonnan szerződött művészekkel, akik szombaton lépnek fel először. Az előadás pont fél 9 órakor kezdődik.

* Nem akasztás, hanem öngyilkosság. Megirtuk tegnapi számunkban, hogy Kocsis Lajos köbölkúti parasztember feleségét felakasztva találták lakásán. Eleinte az a gyanu merült fel, hogy férje akasztotta fel, de a vizsgálat minden kétséget kizáróan megállapította, hogy az alkoholista asszony önkézével vetett véget életének.

* Ma éjszaka a következő gyógyszerárak teljesítenek szolgálatot: „Irgalmasrend”, Rákóczi-út 27. „Mátyás Király”, Szent János-utca 46. „Arany Sas”, Szent László-tér 2. „Cleopatra”, Telek-utca 4. „Sabina”, Nagypiac-tér 11.

* Szerencsétlenség a butorgyárban. Jeremiás Jenő, a Rimanóczy butorgyár munkavezetője két nappal ezelőtt sajnálatos szerencsétlenségnek esett áldozatul. A munkavezető egy meglazult gépszíjat bottal akart helyére csusztatni. A bott azonban kivágódott és ütése következtében Jeremiás olyan súlyos belső zúzódásokat szenvedett, hogy a műtét már nem segített rajta és a kórházban tegnap kiszendvedt. A rendőrség kihallgatta halála előtt és elmondotta Jeremiás, hogy saját vigyázatlansága okozta a szerencsétlenséget.

* Hálás utitárs. Somi Istvánné Telek-utca 14. szám alatt lakó asszony elhatározta, hogy átmegy a határon Magyarországra. Utilevele nem volt és hogy a határon könnyebben át tudjon szökni, elfogadta Vad Mihály hegyközülaki napszámos ajánlatát, aki elmondta, hogy ismeri az utat és ő is átmegy Magyarországra Sominéval. Megbeszéltek az indulás napját és tényleg együtt indultak el Nagyváradról. Mikor a határ közelébe értek, Vad Mihály hirtelen reátámadt Sominéra, elvette tőle csomagját, amelyben 10000 leu értékű ruhanemű volt és a ruhával elmenekült. Sominé azt hitte, hogy Magyarországra szökött, de azért a feljelentést megtette a rendőrségen élene. Tegnap azután felismerték Vad Mihályt a Nagypiac-téren és letartóztatták. Kihallgatása után átadták az ügyészségnek.

* Értés tés. Igen nagyjövödelmü, első-rangu egész Romániára kiterjedő vállalat, amely kimutatható szép eredményt ért el, az üzem nagyobbításához 1—2, egyenkint 150—200 ezer leu hozzájárulással társtagot keres. A tőkének minden kockázat nélküli befektetése biztosítva. Ajánlatokat „Uri foglalkozás” jelígre a kiadóba.

* Elfogtak egy szökött rabot. Kelemen Sándor lopás miatt egy évre elítélt rab a törvényszéki épületben levő nyomdában dolgozott, ahol tegnap egy őrizetlen pillanatban a pincén keresztül megszökött. Kelemennek hat hónapja volt még hátra a büntetésből, amit ugylátszik hosszú időnek talált és nem akarta türelmesen bevárni. Ehelyett a szökés napját követő éjszaka már egy betörést kísérelt meg, azonban póruljárt, mert az olasz rendőrség elfogta és visszakisérte az ügyészségi fogházba.

Szabók legolcsóbb bevásárlási forrása, finomszövet- és belésárukban. Havas és Grünfeld posztókereskedésében, — Nagy Sándor-u. 4.

* SZABÓK és KERESKEDŐKNEK különösen fontos érdekük meggyőződni arról, hogy SZEKELY Kossuth-utca 5. sz. alatti posztóáruház olcsó engross-árai szövetekben és belésárukban a legkisebb vételnél is tetemes megtakarítást jelent.

x Laxal, az ideális hashajtószer, felnőtteknek gyermekeknek egyaránt ajánlatos. Kapható minden gyógyszerárban és droguériában.

* A világhírű Dreher—Haggenmacher világos és dupla malátásörök ismét kaphatók.

* Vászonárak, ing-sefíerek, ing-rajék, panamak, mosóárak, belésárak bevásárlásainál nézze meg a Körösparti Áruház óriási választékát, hol az árak már békéből elismert olcsók. Tisztviselőknek árkedvezmény.

* A LEGJOBB REKLÁM minden cégek, ha vevőit elsőrendű áruval és szolid ocsó árban szolgálja ki. Ezen elv helyességének eklatáns bizonyítéka azon tény, hogy ma már a vevők egymásnak őszintén ajánlják mint egyike a legszolidabb és megbízhatóbb céget, SZEKELY posztóáruházát, Kossuth-utca 5. szám alatt.

* Megnyílik folyó évi június havában a dús vasasvizű Tusnád-fürdő (Csikvm.) az új „Gyermek- és Leány-Otthon”. Állandó orvosi és tanári felügyelet, kitűnő ellátás. Naponta 1—1 óra román- és francia társalgás. A „Gyermek-Otthonban” a fürdőn tartózkodó szülők kimelésére nappalra kisebb gyermekek is elvállaltatnak. Napi ellátás 95 leu. Bővebbet özv. Csordacsics Ferencnél június 1-éig, Oadea-Mare, Str. Sigismund (Szaniszló-u.) 26., udvar 1. ajtó, délután 4—5 óráig.

* Tavaszi divatszövetek a legolcsóbbak Rimanóczy-utcán: Kertész reklám-üzletében. Ez a cég szolid és megbízható.

* Sabina-krém nappali, Sabina-kenőcs esteli használatra a legideálisabb arcszépítő. Készíti: Szabó Sándor gyógyszerész, „Sabina” gyógyszerár. Andrányi-palota.

Angol szövet különlegességek dús választékban. Olcsó árak! Havas és Grünfeld posztó és belésáru kereskedés, Nagy Sándor-u. 4.

* Férfi fehérneműek, nyakkendők, harisnyák, zsebkendők, ugyszintén gyermek és női harisnyák, mindennemű rövid árak. Jumper selymek és pamutok legolcsóbb bevásárlási forrása a Molnár-áruház, Reg. Ferdinánd (Banca Marmorosch-palota).

* Kabát, kosztüm és ruhaszövet bevásárlásánál saját érdekében nézze meg a Körösparti Áruház szövettömegét, melyhez hasonló választékot csakis fővárosi áruházakban találhat, árai utólrhetetlen olcsók. Tisztviselőknek árkedvezmény.

x Poloskairtó Noxin biztos szer, ára 10 lei. Kapható Farkas István „Apolló”-droguériájában Nagyváradon

A nők egészségének problémája

foglalkoztatja most legintenzívebben az orvostudományt, melynek az államok tűzték ki feladatául, hogy a háborus embervesztés után az anyák és általuk a jövőben nemzedék egészségét preventív intézkedésekkel biztosítsa. Az anya- és csecsemővédelem szociális intézményein kívül Franciaországban és Svédországban ujabban a háziorvosok kötelességévé tették, hogy az anyák egészségét állandóan ellenőrizzék. A nők egészségének egyik biztosítéka a higiénikus háskötő. A sok ilyenmű konstrukciók közül több kiváló nőorvos véleménye szerint legtökéletesebb és legmegfelelőbb a Kesztenbaum Juliska nagyváradai fűzőáruház tulajdonosnőjének a szervezetet legjobban megvédő Mater higiénikus háskötője.

A nagyváradai hölgyek orvosai tanácsa alapján régen használják már eredményesen a Kesztenbaum-féle Mater higiénikus háskötőt, melyben a fizikumot alteráló halcsont helyett olyan szabályozható és nyulékony gummi-anyag van, mely operációk után, továbbá szülés előtti és utáni állapotban érzékeny szervek működését a higiénikus szükséghez képest szabályozva megkönnyíti, a járást, hajlást, mozgást, melyet az orvosok előírnak, lehetővé teszi.

De nemcsak Nagyváradon és egész Erdélyben, hanem külföldön is ismerik és értékelik már Kesztenbaum Juliska Mater higiénikus háskötőjét, melyet az orvosok előírására nagy számban rendelnek, miután tapasztalatból állapították meg annak előnyeit és jelentőségét az orvosok az egészségre nézve.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Péntek: Bajadér, B) bérlet 101. szám, premier-helyárrakkal.

Szombat délután: Svihákok, mérsékelt helyárral. Szombat este: Bajadér, bérleten kívül premier-helyárrakkal.

Vasárnap délután: „Gyerekasszony”, mérsékelt helyárrakkal.

Vasárnap este: Bajadér, bérleten kívül, premier-helyárrakkal.

Hétfő este: Váloperes hölgy, ujdonság először, bérleten kívül, premier-helyárrakkal.

(*) Bajadér. Mindenütt az első jubiláris előadása felé közeledik az utóbbi évek világsikerű operettje, a Bajadér, mely nálunk is e hét végén fogja megérni a 9-edik előadását, de az eddigi fokozott érdeklődés azt bizonyítja, hogy a szezon végéig itt is megünnepelehetjük a Bajadér első jubiláris 25-ik előadását. A Bajadér ma bérletben, szombaton és vasárnap bérleten kívül kerül színre a premierelőadás szereplőivel.

(*) Váloperes hölgy. Hétfő este egy ízig-vérig kitűnő vígjátékot fog bemutatni a színtársulat s ez a „Váloperes hölgy”, mely előbb a nyugati színpadokon aratott nap-nap után zúgó tapsok között óriási sikereket s úgy került a budapesti Magyar színházban bemutatásra. Nálunk e kitűnő vígjáték hétfő este bérleten kívüli előadásban kerül színre Jósika Mici, Körösi Juci, Tóth Elek, Kiss Gyula, Radó, Pattantyus, Kornai és Gálfi Anna főszereplésével. A Váloperes hölgy kedden B) bérletben kerül színre.

(*) A Kincs. A jövő héten lesz a bemutató előadása Pálffy Gyulácsy Irén nagysikerű darabjának, a „Kincs”-nek, mely Kolozsvárt is, hol az első bemutató előadása volt, több estét át gyönyörködtette a közönséget. A Kincs egyik főszerepét Szentgyörgyi István, a 82 esztendő nagy művész fogja játszani, kinek a Gyulácsy Irén darabjában a leghatalmasabb sikere volt. A Kincs című népies színművet Hetényi Elemér rendezte, a szerepeit pedig a drámai együttes kiváló játszó.

(*) Délutáni előadások. A szezon két legsikeresebb darabját tűzte ki az igazgatóság szombat és vasárnap délutánra. Szombat délután a „Svihákok”, e dallamos zenéjű operette, vasárnap délután pedig a „Gyerekasszony” énekes népszínműnek lesz az első délutáni előadása.

(*) „Sugárka” — Dorián Filmszínház. Ez a bájos Dorian-film a valóság és a költészet leheletszerű összevegyítésével megkapóan mutatja, mint varázsolhatja egy arany szívű fiatal teremtes tiszta lényé boldoggá és derűssé a fakó nehéz életet. Egyike a legkitűnőbb és leghatásosabb Star-filmeknek, mely ma először látható a Dorian Filmszínházban.

(*) Marccó az erő embere — Apolló mozgósínház. Marccó Macistének legkiválóbb vetélytársa, kínai ellenségeivel veszi fel a harcot. Hálás témát frissen perdülő jelenetekben érdekfeszítően dolgoz fel a kitűnő kalandorfilm. Kedves közvetlenségével, amely a filmen végigvonul, megnyeri a publikum tetszését. Ma pénteken kerül bemutatóra s három napig lesz műsoron.

SPORT

A vasárnapi városközi mérkőzés.

Károly trónörökös is jelen lesz mérkőzésen?

A hetedik Kolozsvár—Nagyvárad városközi mérkőzés elé óriási érdeklődéssel tekint nemcsak a két város, hanem az egész ország közönsége. Mindkét város csapata óriási ambícióval és lelkesedéssel fekszik a küzdelemben. Kolozsvár, hogy ez évben szerzett két értékes győzelmét megkoronázza, Nagyvárad pedig, hogy veretlenségét megőrizze. Mi bizalommal és reménységgel várjuk a vasárnapi mérkőzést, mert tudjuk, hogy az a tizenegy ember, akik a város színeit méltóképpen képviselik, a győzelem kivívásának akarásával lépnek a porondra. Jól tudjuk, az ellenfelet sohasem szabad lebecsülni, különösen nem szabad ezt tenni most Kolozsvárral szemben, mely két győzelmével tett bizonyosságot erős és rohamos javulásáról és különösen nem szabad ezt tenni azért sem, mert Kolozsvár is érthető módon ambicionálja a győzelmet. De épen az a tudat, hogy kemény, jóképességű és győzni akaró ellenféllel áll szemben, arra fogja serkenteni reprezentatív csapatunkat, hogy ereje, tudása megkétszerezésével emelje újra magasabbra a győzelem zászlaját, mely még mindig biztosan nyugodott a vállain.

Nagyvárad csapatának összeállításával egyébként öröndetes fordulat állott be, ugyanis Drescher, a kivételes képességű balszélső állandó tartózkodásra hazaérkezett és így már játszani fog Kolozsvár ellen. E szerint a nagyvárad csapat komplettnak tekinthető és felállítása a következő:

Ströck

Barta Székely

Kinigli Franz Csillag

Zsiga Ströck, Micsinay, Rónai, Drescher.

Kolozsvár csapatának összeállítása valószínűleg marad a multheti; bár egyes hírek szerint Rakitovszky és Braun helyén új emberrel akarnak kísérletezni.

Az „Ellenzék” írja: Amint értesülünk, Károly trónörökös időt fog szakítani magának arra is, hogy a vasárnapi Kolozsvár—Nagyvárad válogatott mérkőzésén is részt vehessen és tanuja legyen a két város nemes vetélkedésének.

Kolozsváron lesz a csehszlovák—román válogatott mérkőzés. Szenzációs sporteseményben lesz része az ország közönségének május 27-ikén, a román pünkösd napján, ekkor fog ugyanis lezajlani az első cseh—román válogatott mérkőzés. A cseh és román szövetségek között ugyanis már régebben tárgyalások folytak arra nézve, hogy a nemzetközi mérkőzés hol kerüljön eldöntésre. A tárgyalások folyamán a központi szövet Kolozsvár mellett döntött.

Tőzsdei jelentések.

Zürich, május 1. Zárlat: Berlin 00148.00, Amsterdam 21675, Newyork 553.50, London 2566.50, Páris 3687.50, Milánó 2705.—, Prága 1647.50 Budapest 01025, Belgrád 57750, Bukarest —, Varsó 00115—, Bécs 0007825 bélyegzett —.—.

Egy operett története.

Regény a „Nagyvárad Napló”-nak.

Irta Zsoldos László.

48

— Látod, fiam, — mondta — itt van ez a jó lány, ez nem okoz keserűséget a szegény, küzködő apjának. És ez nem tud férjet kapni.

— De, ugyan, apa...

— Dehogyan nem tud, — ugrott bele mérsélen a mentőszeme kellős közepébe Rahóthyné s ezuttal a széles csipejére tette a kezét — csak hogy nem akar! Hogy körülrajongták a férfiak most is a farsangon! Mennyi kérője volt az alatt is, amíg te Lussinban üdültél, Gyuri! A múlt hónapban is egy számellenőr, — ugy-e Gusztá, a Stankóczy? (De mama, kérlek!) — hogy esengett a kezéért és ő nem és nem! Nem akar férjhez menni! Azt mondja (De mama, mama!) — ugyan kérlek, hát már csak megmondom, mi igaz! — azt mondja, hogy vagy olyan férfinak lesz a felesége, a ki hozzája méltó, vagy pedig nem megy férjhez senkihez. Ugy bizony, Gyuri. Ilyen szép leány! — s nagyobb fontosság okáért immár a puffadt, borzas fejét is ütemre rázogatta a szava mellé.

A fiu jóformán meg sem igen értette ezt az atyafiságos utóajánlatot. A szalonból minden két-három percben kihallatszott Tera sirni tudatlan zihálása. Nem zokogás, csupán valami furcsa, rohamszerű, fuldokló kapkodás a levegő után.

— Sir, — nehezedett rá tompán az agyára — az én (Tera előbb kiejtett szavai forogtak a fejében) — az én... legjobb barátom.

S mivel úgy érezte, hogy nem bírja tűrni tovább ezt a hangot, hirtelen bucsuzkodni kezdett s lassan, lábujjhegyen, ahogy a halottasháznál szoktunk belépni a ravatalos szobába, besomfordált a szalonba.

— Tera, — suttogta itt (ő, a gyöngye, a beleges, a gyerek) — Tera, légy erős.

Az öz-szemű leány (a zongora mögött, ahol Ollár helyén ült a csavaros széken) megrázkódott. Feléje fordította a halvány, tojásdad arcát, a melynek egyik felén még ott tüzelt az apai kéz nyoma s felállván, lassan, zajtalanul, mint valami fájdalmas ígézet, odasuhant a fiuhoz és kezét nyújtotta neki.

— Ne ítélj meg György, — szólott (küzködve a saját hangjával) fátyolozottan — az én... az én utam most nagyon elkanyarodik.

Nem mondhatott többet. Az ebédlőből érdesen recsegett be (mint a mikor a vihar rázza a magános házban az ablakokat) a családfő haragos szava:

— György gyere ki! Mit beszélsz még mindig azzal a semmirekellővel?

(Folyt. köv.)

Forolin biztos és gyors hatású háziszér hónalj- és lábizzadási ellen. Nem zsíros! Nem ragad! Ödít, szagtalanít! Kapható Farkas István „Apollo” droguériájában.

Közzgazdaság

♦♦

— Az utódállamok bécsi kereskedelmi kamarái a szabad forgalomért. A „Nagyvárad Napló” bécsi szerkesztőségének értesülése szerint az utódállamok Bécsben székelő kereskedelmi kamarái nagyfontosságú közös akcióra nézve állapodtak meg állandó együttműködésben. Az alsóausztriai iparegyesület meghívására a bécsi, magyar, román, cseh, jugoszláv, olasz és lengyel kereskedelmi kamarák delegátusai közös értekezletet tartottak az utódállamok gazdasági helyzetének ügyében. A különböző nemzetközi kereskedelmi kamarák megbízottai egyetértettek abban, hogy a jelenlegi állapot tarthatatlan, a Duna-mentén javulás csak úgy várható, ha az utódállamok között minden gazdasági és forgalmi korlátozás megszűnik. A külön-

böző nemzetközi kereskedelmi kamarák delegátusai ezután megállapodtak abban, hogy együttes akciót indítanak az utódállamok szabad kereskedelme érdekében és esetről-esetre közös értekezleteken fogják megbeszélni a szükséges teendőket és lépéseket.

IRÓGÉPEK

használtak és újak és írógép kellek nagy választékban kaphatók

GOLDSTEIN írógépjavitónál, Strada Avram Iancu (Kossuth Lajos-u. 5. Telefon 11—45)

Árverési hirdetés.

Közhirre teszem, hogy Schner László vaskereskedő oradea-marei lakos kérelmére az átvételben és fizetésben késedelmes átvévé költségére és veszélyére megtartandó nyilvános árverésen 1923. évi május hó 10. napján délután 3 órakor Oradea-Maren, Avram Iancu utca 8. szám alatt levő udvarban a legtöbbet ígérőnek készpénzért, esetleg a kiáltási áron alul is el fog adatni:

600 (hatszáz) darab kasza.

Az áru egy tömegben adatik el. Kikiáltási ár 27.000 leu. Bántapénz 3000 leu.

A vételi illetéket vevő köteles fizetni, ki az árut azonnal elszállítani tartozik.

Az áru megtekinthető Oradea Maren Avram Iancu utca 8. szám alatt.

Oradea-Mare, 1923 május hó 3 án.

Dr Hărăguș,
notar public.

Száldobágyi erdőben

hasított prima tölgyfa
szőlőkaró és tűzifa
olcsó árban eladó!!

Értekezhetni az ottani uradalmi erdésznel.

„METEOR”
palagyár r.-t.

Fugyivásárhely, Biharmegye

ajánlja kitűnő minőségű

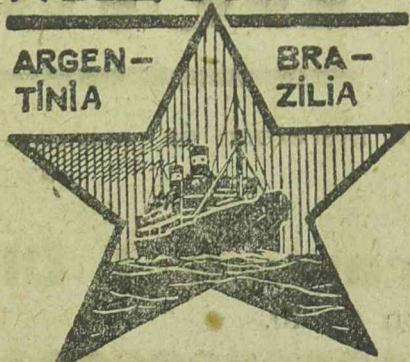
asbest paláját.

„Lloyd” 1032

CHARGEURS
★ REUNIS ★

ARGENTINA

BRAZILIA

Perfect román-magyar
gép és gyorsíró

azonnal alkalmazást nyerhet

Ajánlatok személyesen betérjesztendők a Városi Villamos-műhöz.

No. 3977—1923.

Publicațiune.

Antistia orașului Oradea-Mare ca autoritate industrială de I-a instanță aduce la cunoștință publică, că Serban Paul și Catana Joan domiciliati în Oradea-Mare cer autoizație de stabiliment pentru înființarea unui depou de lemne, unei meri de măcinat și ingrasare de porci pe locul viran sub No. topografie 8426, 8427, 8428, 8429/2, 8429/1 situat lângă Velența în direcțiunea drumului sf. Ladislau, în cauna eliberării autorizației am fixat oculată la fața locului pe ziua de 9 Maiu 1923 la oarele 10.

Despre ce se incunostintează cei interesați cu observarea că eventualele ascențiuni să și le facă cu ecaziunea desbaterii la fața locului cu atât mai vartos, că reclamațiunile ulterioare nu vor fi luate în considerare.

Proiectul de plan și descrierea tehnică se pot vedea afișate în fiecare zi pe timpul orelor oficiale la Autoritatea industrială de I-a instanță în str. Petru Maior No. 5.

Oradea-Mare, la 25 Aprilie 1923.

Poa,

seful antistiei orașului.

Meghívó.

A Rosenberg Izsó cementárugyár, aszfalt és kátrányipar rt. 3-ik évi rendes közgyűlését 1923. évi május hó 12-ik napján, d. e. 11 óra 30 perckor tartja saját üzlethelyiségében, Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 48. szám alatt, melyre az igazgatóság a t. részvényeseket ezennel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése a lefolyt 1922-iki üzletéről.
 2. A zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozathozatal.
 3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság részére adandó felmentés tárgyában határozathozatal.
 4. Az igazgatósági tagok megválasztása.
 5. Az alapszabályok II. fejezet 6. §-ának módosítása.
 6. Az esetleges indítványok tárgyalása.
- A mérleg és zárszámadás eredeti példányai a mai naptól a rt. üzlethelyiségében ki vannak függesztve és a részvényesek által a rendes üzleti órák alatt megtekinthető.
- Nagyvárad, 1923 május 1.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályok 11. és 14. §-aiból: A közgyűlésen tanácskozási és szavazati joggal minden részvényes bir, ki részvényeit az összes szelvényekkel együtt a közgyűlés megtartására kitűzött időpont előtt 3 nappal a társaság pénztáránál, vagy az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál leteszi, melyről a részvételre igazoló jegyül szolgáló elismervény adatik ki. A közgyűlést határozatképesnek akkor tekintik, ha legalább 5 részvényes van jelen, kik a kibocsátott részvényeknek legalább egyharmadát képviselik.

Legnagyobb francia
Dél-Amerikai Vonal

Vezérképviselőt Nagy-Románia részére:

ADOLF SALOMON FIA Bucuresti, Str. Paris 14

Hajóra szállás: Hamburg, Havre és Bordeauxban.

Lloyd 1650.

Kitűnő kiszolgálás, nagy kényelem, első-rangu ellátás, gyors utazás, külön kajuttok.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára 1-50, a legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 15 lei.

LEVELEZÉS

Csinos, intelligens ur-leány ismeretséget keresi társasági fiatalember. Levelet újságban jelezve „Kettesben” kérek. 5491

40 év körüli intelligens ur ismeretséget keresi nem mindennapi hölgy. Jelige „Szalmavirág” a kiadóban. 5502

Vidéki fiatalember levelezne intelligens ur-leánnyal. Levelet „Vidéki” jeligére a kiadóba kérek. 5507

HAZASSÁG

Anyagilag tönkrement művész házasság céljából ismeretséget óhejtja olyan független, jómódú, feltétlen intelligens urinak, ki pályájához anyagi segítséggel visszajuttatná. Jelige: Boldog közös jövő 5487

Adás-Vétel

ELADÓ egy új horgolt ruha nagyon szép kivitelben Teleki-utca 53. kapuval szemben.

Ponyvát 2—2½ méter vízmenteset sürgősen keresünk megvételre. Cim Központi Ujságiroda.

Román kereskedelmi levelezést órákra is vállal GLOBUS-IRODA Váradi Zsigmond-utca 8. 421

Teljesen modern világos tavaszi kabát 14—15 éves leányka részére eladó. Cim Központi Ujságiroda.

Eladó férfi cipő teljesen új francia szabás Cim a kiadóhivatalban

Egy puld és fiokos sté-lázi olcsón eladó. Cim Deutscher Benjámín. Szacsavay-utca 60. 5503

Fenyőgerendák 32×32 cm. vastag, 6 cm. hosszú hidépítéshez alkalmas, juttányosan eladók Aluminea S. A. Brátka. 5506

A DIE DAME régi számait megkaphatja 8 leiért a Központi Ujságirodában.

Üvegfedőlemez, recézelt, 50 cm. széles, 50 folyóméter, 1—3 méter hosszú, eladó. Megtekinthető Körös-utca 9. fénvképcs. 5501

Kézizálog biztosítékra keresek 50.000 lei kölcsön rövid időre 30 százalékos haszonrészesedést biztosítok. Jelige: „Industria”. 421

Babits „Erata” című könyve megvételre keresetlik. Cim a kiadóban

Hajított székét szakaszerűen javít Nagyvárad Fűtő- és Ládagyár Str. Vulcan (Nagy Sándor-utca 10.) Telefon 12—61. 333

Csodaszép sárga se-lyemtől és almezöld pamutból készült jumperek jutánosan eladók. — Batthány Lajos-u. 4. 5513

Házak eladók. Házaladásai megbízásokat vállalunk. Kölcsönöket megszerzünk. Magánpénzeket jutalék mellett kibeyesünk. Építési és telekadásvétel rtg. Parcul Traian (Széchenyi-tér) 12. Értéktés délután.

Állást nyer

Középiskolát végzett jó családból való fiú könyvkereskedésben tanulónak fizetéssel felvétetik, azonnali belépésre. Cim a kiadóban.

Tisztességes bejárónő elsejére felvétetik. Cim a kiadóban 5484

Egy gyakorlott manikűrőző leány azonnal felvétetik a Rosenberger-manikürszalonba, Köröspart.

KÜLÖNFÉLE

Pénztárkezelésben jártas urinő, kitűnő referenciákkal, vállalatnál állást keres, óvadékkal rendelkezik. Válaszokat „Szorgalom” jeligére „Naplo” nyomda, Rákóczi-ut 18. alá kér

Bémer-tér mellett négy szobás magánház parkírozott udvarral, két szobás cserelakásért esetleg anélkül kiadó. Cim a kiadóban. 5486

Kalapcsomagoló papír minden színben legolcsóbban beszerezhető a Központi Ujságirodában.

Rikkancsok felvételnek a Központi Ujságirodában

Bús általános kereskedelmi ügynőkségi irodáját Rákóczi-ut 19. alá helyezte át. 5512

Egy bordó díszszobafal tükörrel és fogással olcsón eladó. Cim a kiadóban. 5482

Az „Építési és Telekadásvételi Részvénytársaság” napi értesítője,

Intézeti helyiség: Parcul Traian (Széchenyi-tér) 12.

Értesítési idő: d. u. 4—6-ig

Eladó ingatlanok: 1. Csengeri-utca 25. sz. ház kisebb része, van benne 1 darab 3 szobás, 1 darab 1 szobás lakás. 2. Kereszt-utca 9. sz. nagy bérház lakásokkal, üzletekkel. 3. Szacsavay-utcán egy ház átadó gyönyörű ur lakással, üzlettel, istállóval, kocsiszinnel, ipartelepnek nagyon alkalmas. 4. Béke-utca 35. sz., van benne 3 darab 1 szobás, 1 darab 2 szobás lakás. 5. Kertész-utca 12—a több lakással, kerttel. 6. Széles-utca 1. sz. A régi vashid-dal szemben, előnyös vételi feltételek. 7. Pece-utca 18. sz. ház 7 lakással, nagy fronttal. 8. Velencepart nagy raktár, szép lakás, gyári helyiség, ipartelepnek nagyon alkalmas. 9. Kolozsvári-utcán bérház fűszerüzlettel, modern lakásokkal. 10. Lipót-utcai ház 2 lakással, fűszerüzlettel, bogdával. 11. Kálvária-utcán gyönyörű villa 5 szobás szép lakással. 12. Kálvária-utca 64. sz. félemeletes épület több lakással. 13. Kálvária-utca 34. sz. 3 darab 1 szobás, 1 darab 2 szobás lakással, kerttel, vételár egyharmad része 7 százalékos kamattal rajta maradhat. 14. Uri-u. 8 darab 1 szobás lakással, nagy

műhely. 15. Kálvária-utca 54. sz. 5 lakással. nagy telekkel s ezen felül sok más kisebb, nagyobb ház eladó. 16. Szállodának, vállalatnak alkalmas 12 szoba és melléképítményből és egy önálló lakásból álló épület gyönyörű berendezéssel eladó. Az egész elfoglalható. 17. Lukács György-utca 42. sz. több lakással, akár egészben, akár kisebb részben eladó. Szép kerttel. Ingatlanok eladását elvállaljuk, azokat saját költségünkön az eladás megtörténteig hirdetjük. Házak kezelését a bruttó bérösszeg 5 százalékaért elvállaljuk. 24 százalékra magánpénzek ki-helyezését elvállaljuk kitűnő biztosítékok mellett. Pénzügyi részvényeket eladásra elvállalunk. Kölcsönöket kzzizálogra, betáblázásra stb. kieszköz-lünk. Társakat keresünk cukorkagyárhoz, rövidáru nagykereskedéshez, zeneműüzlethez, bérházépítéshez. Amerikai utlevelek. Az United States Lines Newyork értesíti ügyfeleit, hogy az Amerikába utazásra vonatkozó felvilágosításokat és utbaigazításokat nyújt az Építési és Telekadásvételi Rtg. — Butorozott szobákat, lakásokat elvállalunk magas áron való bérbeadásra.

Óras könyveit vagy bármely más irodalmi munkát vállalkozunk naponta 6—8 ig. Cim a kiadóban. 5505

Fizetek 20—25.000 lei lelépést 2—3 szobás lakásért, melléképítményekkel. Lukács, Szarvas-utca 29. 5510

Szombat kivételével óras gépelést vállalnék naponta d. u. 6—8-ig. Cim a kiadóban. 62

Csiszolt tükörök finom kivitelben különböző nagyságúak eladók Cim a Központi Ujságirodában.

Vennék jó állapotban lévő női perzsa kabátot. Cim a Központi Ujság-irodába kérek. 5515

Heti 800—1000 leit kereshet kétfézer lei kaució al rendelkező megbízható 3 tagú család könnyű munkával. Cim Központi Ujságiroda.

A Bajader, Gárdista, „Aranymadár” operettek kottái kaphatók a Központi Ujságirodában.

Lakását izlesesen, elegánsan akarja berendezni, vegye meg a „DAME” régi számát. 8 lei drbjá.

Tavaszi és nyári divatlapok nagy választékban kaphatók a Központi Ujság-irodában.

Remélem tudja már hogy leggyorsabban intézi el

utlevél ügyeit és VIZUMÁT

Kolozsváron, Bras-sóban és Bukarestben DEUTSCH és FIA futáirodája Palace (volt Pan-nonia kávéház).

Épület és butorvá

sálás, mérlegek súlyok és ürmértékek zománcdénvek nagy választékban

Stern József

cégnél Nic. Jorga

Butort

ha olcsót és jó hálószoba, ebédlő és konyhaberendezést akar venni v. rendezni, keresse fel

Szaraz Miklós műasztalost Szt László Körös-utca 48. 2

Eladó!

12 személyes mok-kás készlet
12 sz. metszett üveg-tányér aufratra
1 biedermeier toj-lette-tükör
3 antik cukortartó
1 antik csipke borostyángyöng
2 bonboniere

HUMANITA

Str. Alexandri (Telek-utca) 11. szám. — B-jarat a Dudek-utca-ba

TISZTIT! és MOS! a kolozsvári „KRISTÁLY”

Nagyvárad képviselte:

Schwimmer Józsefné
férfi és női fehérnemű üzlete
Str. Nicoleta Jorga (Zöldfa-u.) 8.

Ha pontos és gyors

magyar-román vagy román-magyar fordításra

van szüksége, forduljon a Nagyvárad Napló kiadóhivatalához, Strada Rimanóczy-utca 4.

The Babcock Wilcox & Co.
London gyártmányu 167.40 m²
tűzfelületű, 90 vízcsöves 7 atm.

gőzkazán

teljes felszereléssel — üzem-képes állapotban eladó.

Moskovits Ipartelep R. T. Oradea-Mare

Amerikai irodabutorok hálószobák, ebédlők parketták

elsőrendű kivitelben és nagy választékban kaphatók

RIMANÓCZY MŰBÚTOR és PARKETTGYÁR
ORADEA-MARE, Strada Clujului 117
Telefon: 279.

Zsak

Kötélgyar Lugoson

Zsineg

HAVAS DEZSÓ
TIMISOARA

Ponyva

Betonvasat

minden méretben és mennyiségben a Sodronyipar R. T. üzemeiből azonnal szállítunk.

Feraria R. T. Cluj, Calea Victoriei 29

Telefon 4—40.

Lloyd 1265.

Sürgőnycim: Feraria, Cluj.